

Dr.Veera Mandavakar: Mahanubhav Panthatil premibhakta: Baisa urfa Nagambika

ISBN 978-81-953708-7-0



**Research
and
Development**

संशोधन आणि विकास

Edited By

Dr. Pavan Mandavkar

Dr. Veera Mandavkar



Edited Reference Book

Published by a Government

Recognized National Level Publisher

under Peer Review System as per UGC Guidelines

ISBN 978-81-953708-7-0

Research and Development

(Edited Book as per UGC Norms by National Level Publisher)

संशोधन आणि विकास

Chief Editor

Dr. Pavan Mandavkar

Principal, Indira Mahavidyalaya, Kalamb

Associate Editor

Dr. Veera Mandavkar

Director, Dr. Bhau Mandavkar Research Centre (DBMRC)

Dr. Bhau Mandavkar Research Centre















Indira Mahavidyalaya, Kalamb, Dist. Yavatmal

Maharashtra 445 401 (India)

9422867658, 9403014885

researchjournalofindia@gmail.com

marathipradhyapak@gmail.com

-  ISBN 978-81-953708-7-0
-  Edited Reference Book (in multilanguage)
-  Research and Development संशोधन आणि विकास
-  © Principal Dr. Pavan Mandavkar
- © प्राचार्य डॉ. पवन मांडवकर
Indira Mahavidyalaya, Kalamb, Dist. Yavatmal,
Maharashtra 445 401 (India)
-  Edition I 8 March, 2023
(Mahashivratri, International Women's Day)
-  **Publication Number** 22 प्रकाशन क्र. २२
-  **Copies** 1000 प्रती १०००
-  **Size** Demi आकार डेमी
-  **Pages** 304 पृष्ठसंख्या ३०४
-  **Cover Page** 4 colour मुखपृष्ठ फोर कलर
-  **Type setting & cover page** Dr. Pavan Mandavkar
संगणक / मुखपृष्ठ रचना डॉ. पवन मांडवकर
-  **Publisher**
Dr. Veera Mandavkar
Director, Dr. Bhau Mandavkar Research Centre
Indira Mahavidyalaya, Kalamb, Dist. Yavatmal,
Maharashtra 445 401 (India)
9422867658, 9403014885
researchjournalofindia@gmail.com
marathipradhyapak@gmail.com
-  **Printer and Distributor**
Sewa Prakashan, Vijay Colony, Amravati
- (Note: All rights are reserved with the Publisher & Editorial Board.
The opinion expressed are of the authors & the association advisory
board, editorial board as well as the peer committee does not hold any
responsibility for any of the views expressed. Judiciary matter in
Kalamb Court only.)
-  Rs. 400/- मूल्य ४०० रुपये

22	संत गाडगेबाबा यांचे जीवनकार्य — प्रा. डॉ. अनंत वराडे	192-196
23	माध्यमिक स्तरावरील विद्यार्थ्यांची स्वनियंत्रण क्षमता आणि त्यांचे सामाजिक समायोजन — एक सहसंबंधात्मक अध्ययन — डॉ. डी. एम. तिडके	197-204
24	रविकिरण मंडळाची कविता : एक दृष्टिक्षेप — डॉ. गजानन भाऊराव घोंगटे	205-214
25	पैनगंगातिरी : जगण्याच्या पुनर्रचनेची मांडणी करणारे स्वकथन — डॉ. युवराज मानकर	215-227
26	आधुनिक स्त्रीवादी मराठी कवितेतील अभिनव प्रतिमासृष्टी — डॉ. मीता दिनकरराव कांबळे	228-239
27	वैदर्भीय आंबेडकरी कविता : जागतिकीकरण वास्तव व दाहकता — प्रा. विक्रान्त कृष्णराव मेश्राम	240-261
28	लोकसाहित्य व वर्तमान समाज — डॉ. रवींद्र डाखोरे	262-268
29	चंद्रपूर जिल्ह्यातील अनुसूचित जमातीच्या लोकसंख्येच्या वितरणावर परिणाम करणाऱ्या भूपृष्ठरचना या भौगोलिक घटकाचा अभ्यास — प्रा. एन. व्ही. नरुले	269-274
30	डॉ. नरेंद्र दाभोळकरांचा वैज्ञानिक व अंधश्रद्धा निर्मूलक दृष्टिकोण — प्रा. पंडित ल. काले	275-283
31	बालकांच्या विकासात पालकांची भूमिका — प्रा. सरोज या. लखदिवे	284-289
32	यवतमाळ जिल्ह्यातील औद्योगिक विकास — डॉ. माधुरी पं. राखुंडे	290-295
33	महानुभाव पंथातील प्रेमीभक्त : बाइसा उर्फ नागबिका — डॉ. वीरा मांडवकर	296-304

महानुभाव पंथातील प्रेमीभक्त :

बाइसा उर्फ नागंबिका

डॉ. वीरा पवन मांडवकर

सहायक प्राध्यापक

इंदिरा महाविद्यालय, कळंब, जि. यवतमाळ

veeramandavkar18@gmail.com भ्रमणध्वनी 9403014885

गोषवारा :

महानुभाव पंथाला महाराष्ट्रात अत्यंत महत्त्वाचे स्थान आहे. श्रीचक्रधरस्वामींच्या शिष्यपरिवारात अनेक स्त्रिया आहेत, ज्यांनी आपल्या प्रेममयी सेवाभावाने महानुभाव पंथात स्थान मिळविले. त्यापैकीच एक म्हणजे बाइसा उर्फ नागंबिका. प्रेमीभक्त म्हणून पंथात 'बाइसा' अजरामर आहे. बाइसेच्या उक्तीला श्रीचक्रधरांच्या उक्तीएवढेच पंथात महत्त्व दिले गेले. बाइसेच्या देहत्यागानंतर निर्माण झालेली पोकळी श्रीचक्रधरांनाही प्रकर्षाने जाणवण्याइतपत तिची पंथात मान्यता होती. तिने आपल्या कडक शिस्तीने आणि प्रेमळ स्वभावाने पंथातील सर्वांची मने जिंकली होती. मठाचा कारभार व्यवस्थित होण्यास नागंबिकेचे व्यवस्थापन हा प्रमुख घटक होता. आपले संपूर्ण आयुष्य तिने श्रीचक्रधर स्वामींची सेवा करण्यात घालविले.

Abstract:

The Mahanubhava cult has a very important place in Maharashtra. Among the disciples of Shree Chakradharaswami there are many women, who have earned a place in the Mahanubhava Pantha by their loving service. One of them is

Form IV (See Rule 8)

Statement about ownership and other particulars about the edited book
Research and Development

- | | | |
|-------------------------|---|--|
| 1. Place of Publication | - | Indira Mahavidyalaya, Kalamb |
| 2. Published on | - | 8th March, 2024 |
| 3. Printer's Name | - | Seva Prakashan, Vijay Colony,
Amravati 444606 (M.S.) |
| 4. Publisher's Name | - | Dr. Mrs. Veera Mandavkar |
| Nationality | - | Indian |
| Address | - | Indira Mahavidyalaya, Kalamb,
Dist. Yavatmal 445401 |
| 5. Chief Editor's Name | - | Dr. Pavan Mandavkar |
| Nationality | - | Indian |
| Address | - | Principal, Indira Mahavidyalaya,
Kalamb, Dist. Yavatmal |

We, Dr. Pavan Mandavkar & Dr. Mrs. Veera Mandavkar hereby declare that the particulars given above are true to the best of our knowledge and



Dr. Bhau Mandavkar Research Centre
Indira Mahavidyalaya, Kalamb
Dist. Yavatmal, Maharashtra, India
E mail: marathipradyapak@gmail.com
researchjournalofindia@gmail.com

₹ 400/-